

Toimenpideoite TPA 24/2021 vp

Merja Mäkisalo-Ropponen sd ym.

Toimenpideoite terveysperusteisesta verosta ja energiajuomien myynnin kieltämisestä alle 15-vuotiaille

Eduskunnalle

Suomessa tulee ottaa käyttöön elintarvikkeiden terveysperusteinen vero, joka puuttuisi liialliseen sokerin, suolan ja tyydyttyneen rasvan saantiin ja ohjaisi ihmisiä terveellisempien vaihtoehtojen pariin. Esimerkiksi SOSTE ry ja useat muut alan järjestöt ovat esittäneet otettavaksi käyttöön terveysperusteinen valmistevero, joka ottaisi sokerin lisäksi huomioon myös elintarvikkeiden suolan määrän ja rasvan laadun.

Suomalaisista 53 prosenttia kannattaa siirtymistä elintarvikkeiden terveysperusteiseen verotukseen. Runsaasti sokeria sisältävien elintarvikkeiden verottamista kannattaa 58 prosenttia suomalaisista ja suolan verotusta 43 prosenttia suomalaisista. Tulokset selviävät SOSTE:n, Yksi elämä -verkoston ja Terve Paino ry:n Taloustutkimuksella teettämästä kyselystä, jossa selvitettiin kansalaisten asenteita epäterveellisten tuotteiden verotuksesta, myynninedistämisestä sekä kulutus-tottumuksista.

Kuluttajille terveysperusteinen verotus merkitsisi, että mitä enemmän sokeria, suolaa tai kovaa rasvaa tuote sisältäisi, sitä enemmän se myös maksaisi suhteessa terveellisempiin vaihtoehtoihin. Verorasitus kasvaisi tuotteen sokeri- tai suolapitoisuuden tai kovan rasvan määrän kasvaessa. Tavoitteena olisi myös ohjata elintarviketuottajia valmistamaan vähäsokerisempia, vähäsuolaisempia ja rasvakoostumukseltaan terveellisempiä tuotteita. Verotuksen päämääränä olisi tukea väestöä kohti terveellisiä valintoja.

Samassa kyselyssä energiajuomien myynnin kieltämistä alle 15-vuotiaille kannatti peräti 83 prosenttia suomalaisista. Lapsia houkuttavien epäterveellisten juomien ja elintarvikkeiden mainonnan kieltoa kannatti jopa 69 prosenttia suomalaisista.

Energiajuomia markkinoidaan erityisesti nuorille ja opiskelijoille. Huolestuttavaa on, että jo alaja yläkouluikäiset käyttävät energiajuomia lähes säännöllisesti. Erityisesti myymälähenkilökunta on pannut huolestuneena merkille nuorten lisääntyneen energiajuomien käytön.

Energiajuomien piristävä vaikutus on saatu aikaan mm. kofeiinilla ja tauriinilla, jotka ovat lasten terveyden kannalta haitallisia. Ne aiheuttavat lapsilla esimerkiksi kiihtyneisyyttä, ärtyneisyyttä, jännittyneisyyttä, keskittymiskyvyn puutetta ja nukahtamisvaikeuksia.

Toimenpideoite TPA 24/2021 vp

Energiajuomien runsaaseen käyttöön liittyy monia muitakin riskejä, kuten ylipaino. Sokeripitoisesta energiajuomasta saa turhaa energiaa, mutta ei elimistölle tärkeitä ravintoaineita. Energiajuomat aiheuttavat muiden haittavaikutusten lisäksi hampaiden reikiintymistä sekä hammaseroosiota.

Tarvitaankin vahvoja toimia, että alle 15-vuotiaiden lasten energiajuomien kasvava kulutus saadaan katkaistua ja että nuoret ja lapset suojataan energiajuomien aiheuttamilta terveyshaitoilta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että kansanterveyden parantamiseksi ja terveellisten elintapojen edistämiseksi hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ja selvittää mahdollisuutta terveysperusteisen veron valmisteluun ja käyttöönottoon sekä ryhtyy toimenpiteisiin energiajuomien myynnin kieltämiseksi alle 15-vuotiaille.

Helsingissä 23.3.2021

Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Päivi Räsänen kd
Sari Essayah kd
Pasi Kivisaari kesk
Satu Hassi vihr
Eeva-Johanna Eloranta sd
Sari Tanus kd